

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Vákar L. könyv- és papírkereskedése Csikszereda, hova a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.
Telefon hívószám 20.

Laptulajdonos: VÁKAR L.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. Daradics Felix.

Előfizetési ár: Egész évre 16 kor. (Külföldre 20 K)

Félévre 8 kor. Negyedévre 4 kor.

Hirdetési díjak a legolcsóbban számítottak
Kéziratok nem adnak vissza.

Podwysokie.*)

(A 24-esek történetének első aranylapja).

1914. szeptember 9.

Podwysokie, Galicianak egyik igénytelen faluja, a Dnyesztertől északra, a stryj—lembergi vasutvonalról nyugatra fekszik. Délről és nyugatról sűrű erdő terül el mellette. Ennek a közsegnek nevéhez fűződik a 24-es honvédeknek első győzelmes, eredményekben gazdag harca.

Az 1914. augusztus 25-iki monasterzyskai összecsapás és az augusztus 29—30-iki bolsowcei harcok után, melyeknek inkább csak felderítés jellege volt s amelyekben az elcsúszott túlerő elől ki kellett tenni, szeptember hó 9-én, az említett község környékén avatkozott bele a báró Karg János altábornagy parancsnoksága alatt álló 38. honvéd hadosztály a hosszú arcvonalon fellángolt második lembergi csatába.

Szeptember 8-án, amikor a csata megkezdődött, a 38. honvéd hadosztály a Dnyesztertől délre Radelcz község környékén állott, ahonnan sietve igyekezett a Dnyeszterre térkeini, hogy a megindult harcokban döntőleg vegyen részt. A folyó hidjait az ellenség elrombolta; a hevenyeszve rögtönzött szükség hiakat pedig a parancsnokság a tüzerseg számára tartotta fenn. Nem maradt egyéb hátra, mint átgázolni a folyón.

„Nincs a gyalogság előtt akadály” — mondotta Benke Béla ezredes a 76. dandár parancsnoka. A buzdító szavaknak megvolt a hatása: tiszték és legénység versenyezve gázoltak át az egy méter mély folyó iszapos vizét. Estére a 24. honvéd gyalogezred Kolodruby községet érte el s annak északi szegélyén ejjelezett.

Mint hogy a 20. hadosztálynak aznap harcban álló csapatától arról értesült a parancsnokság, hogy az ellenség alig pár kilométernyire van, minden intézkedést megtett az éjjeli meglepetés elkerülésére. Űtközet előőrsöket állított fel. Sűrű járőrmeneteket és egy tisztú különítményt küldött ki felderítés céljából. Ezenkívül szigorú figyelő szolgálatot rendelt el. És mindenki ébren virrasztott, mintha valami nagy dolog volna készülöben. Ennek ellenére kisebb járőr csatározásokat leszámítva, az éjszaka nyugodtan telt el.

A 38. honvéd hadosztály parancsnokságának az ej folyamán (1 órákor) kiadott intézkedése folytán a 76. dandár a hajnali órákban (4 órákor) megkezdte az előnyomulást. Podwysokie irányában egy menetoszlopban élén a 23. honvéd gyalogezred, elővéd ugyanattól egy zászlóalj. Az elővéd alig érte be a Podwysokie községet szegélyező erdő déli szélére, az első vadászlatknál egy szotnya kozakra bukkan és megnyitja a tüzet. A kozák szotnya a tüzeles elől vadiramban menekül északra, mire a dandár megkezdte az erdő áthatolásához való csoportosítást. A hadosztály jobb szárnyán a 24. honvéd gyalogezred I. (Sipos) és III. (Orban)

zászlóaljai nyomulnak előre, a II. zászlóaljai egyelőre a Dnyeszter egyik készülő hidjának a vedelmére van kikülönítve.

Az erdő áthatolás szakaszonként megkezdődik. Lassan, óvatosan nyomulnak előre. Az összeköttetés és tájékozódás céljából többször megállanak. A repülőök, mint óriási madarak, kóvályognak az erdő felett. Nyilván ezeknek a jelenteseből értesül az ellenség a készülő támadásról és rövid idő múlva sűrű srappell-tüzzel szórja be az erdőt. A heves tüzersegi tűz meglasztja az előnyomulást, de így is az I. és tőle jobbra levő III. zászlóalj egyes részei már delelőtt 10 órákor elérik az erdő túlsó szegélyét. Alig lép ki a rajvonalunk a sűrű erdőből, az I. zászlóalj a falu végén levő nagy tanyából, a III. zászlóalj pedig a község déli szegélyéről, amelyek az oroszoktól nagy erővel voltak megszállva, a legkisebb távolságról (alig 50 lépés) meglepő, erős gyalogsági és géppuska tüzet kapnak. A miénk az erdő szegélyarok töltését használva ki fedezékül, szinten megnyitják a tüzelet, amiből hosszantartó igen élénk és heves tüzharc fejlődik ki, amely allandóan fokozódik. A déli órákban az ezredünkhöz hátról csatlakozó frontész megfogott; sokan a nehéz és súlyos veszteséget okozó tűz elől vissza menekültek és magukkal ragadták az ezred balszárnyát is, de csak rövid időre, mert Karleusa Fülöp ezredes és Bokor Mihály főhadnagy, ezredsegédtiszt erőlyes és lelkes fellépésére visszatérve újból felvettek a harcot. A további szilárd kitartás meghozta az eredményt. — Míg az I. és III. zászlóaljunk araban kötötte le a szivósan vedező és jól leplezett ellenséget, az alatt delután 3 óra tájban délről előtört, az eddig kikülönített II. zászlóalj és megiepetésszerűleg az ellenségre vetette magát. Első rohama ugyan az ellenség tömegtüze miatt nem vezetett eredményre, de annál sikeresebb volt a második, amelyet Nagy Pál őrnagy személyesen vezetett. Amikor látta a kritikus helyzetet, villámgyorsan zászlóalja élére ugrott, magasan tartott karddal és érces hangján elkiáltotta: „Utánam, aki igaz székely!” Zankó Zoltán százados, Hollaky Béla, Murányi János főhadnagyok és Fülöp Kalmán hadnagy rohannak századaik élén. Csik fiai, mint a fergeteg, vadfutásban utánuk és óriási „Rajta kiáltással reá törnek a Podwysokie déli szegélyén beállott ellenségre. Nagy Pál őrnagy az első, aki kardjával osztja a halálos csapást. A személyes példa hatása óriási. Iszonyatos kézitusa fejlődik ki, melynek eredménye, hogy a község szegélyét védő ellenség rövid idő alatt megvan semmisítve. Az ellenségnek a házak padlásain és a fákön elhelyezett géppuskái megkísérlik az áttörés megakadályozását; a házakba menekült ellenség százaai még kétségbeesetten védekeznek, de mindhiába. Géppuskáink elhallgattatják a géppuskákat s a csiki fiúk székely leleményességgel felgyújtják a falut s ott pusztulnak a megvert ellenség roncsai.

Mialatt ezek az ezred jobbszárnyán játszódtak le, az alatt a balra küzdő III. és I. zászlóalj is sűrítve József főherceg hadosztályának somogyi (44 es) bakáival előretört és lendületes rohamával elsöpörte az ellenséget, annak állásait nemcsak bevette, hanem azon túl messzire előre nyomult, behatolt az ellenséges ütőállásokba. A két hadosztályból összeverődött csapatok 43 orosz ágyut zsákmányoltak, ebből

12-öt a 24-esek s ezen kívül sok fogoly, több géppuska és löszeres kocsi jutott birtokunkba,

A hadosztályparancsnokságtól kijelölt cél el volt érteve, a Podwysokie-től északra levő 305. magassági pont, mint a további támadás bazisa, kezünkre került, a megvert ellenség pedig keletre visszavonult. Alkonyatkor előtt a harc, Podwysokie lángjai pedig a sötét éjszakában messzire hirdették a m. kir. 24. honvéd gyalogezred fényes győzelmét.

A gazdátlan puszáknak ezreit meg ezreit gyűjtötték halomra. A 43 ellenséges löveg, amely tegnap hangjával megreszkettette a levegőt és okozta a halált osztó tüzet, most néma, csendes. A heves küzdelem árán kivitt fenyves győzelem tőlünk is áldozatot követelt; sok vitéz katonánk életébe került, akik immár négy éve porladoznak a galicziai erdők árnyas lombjai alatt. „Sirjuk felett enyelg sutogva az alkonyi szellő s a hűség csendes angyala őrzi porukat”.

Nevüket az utókor számára „Hőseink arckép csarnoka” című fejezetünkben örökítjük meg.

A hős honvédekön kívül itt lelte hősi halálát az ezrednek két kötelességtudó, kiválóan lelkiismeretes tisztje is: Oroszhogyi Szabó Lajos és Hollaky Béla főhadnagy. Az előbbi a Podwysokie melletti erdő szegélyén, az utóbbi a kolodruy-i fenyős alatt álmodik a nagy szabad és boldog Magyarországról.

Biró Lajos.

Közigazgatási bizottsági ülés.

Csikszereda, szept. 9.

Csikvármegye közigazgatási bizottsága f. hó 9-én tartotta rendes havi ülését Fejér Sándor alispán elnöke alatt, melyen az előadókon kívül jelen voltak: id. Pál Gábor kir. tanácsos, ifj. dr. Pál Gábor, dr. Fodor Antal T. Nagy Imre kir. tanácsos, Orbán János, Szabó György, Mikó Bálint v. b. t. t.

Az alispáni jelentést Szász Lajos főjegyző terjesztette elő, melynek rendén örömmel vette tudomásul a bizottság azt a körültekintő gondosságot, mellyel a vármegye közéletmezésének biztosításáról Fejér Sándor alispán a szükséges intézkedéseket megtette. Itt különösen hangsúlyozandó, hogy a rozs vetőmag biztosítása érdekében a vármegye területén az még a háziszükséglet határain túl is rekviráltatni fog s az így előálló hiány fedezésére, külön 15 vagon lisztet eszközölt ki az alispán. Ez úgy értendő, hogy rozsvetőmagnak kívülről való behozatala a nagymérvű fagykarak miatt ki van zárva, ennél fogva az feltétlenül a vármegye területéről biztosítandó. E végből a rozsvetőmag szükségletet az alispán összeírta s azt a haditermény r. t. által feltétlenül átvéteti még akkor is, ha ezáltal némely termelőnek a meghagyott rozmennyiség házi szükségletét nem is fedezni teljesen, mert az így mutatkozó hiány pótlékára az alispán a turnus végére felvételi az ellátatlanok sorába s az így mutatkozó többlet fedezésére szolgál a fentemlített 15 vagon liszt. A buza vetőmag biztosítására és a buzatermés fokozására megrendelt 3 vagon Székács-féle buza utban van s a mely sürgős kiosztására megérkezése esetére az alispán az előkészületeket megtette,

*) Részlet a 24. honvéd gyalogezred Hadi Albumának hason című fejezetéből. A diszkötésben megjelenő 20 cm. magas és 28 cm. széles nagyságú, 500 oldalas Album előfizetési ára 40 korona, bolti ára 60 korona, számozott példány 300 korona. Előjegyezni vagy előfizetni lehet a pótzászlóalj Haditörténelmi Csoportjánál Fogarason, valamint a „Csiki Lapok” kiadóhivatalában.

Dr. Elthes Gyula árvaszéki elnök jelentése szerint a hadiárvek nyilvántartása céljából való összeírása befejezéséhez közeledik. Bejelentette az elnök a csiksomlyói árvaházba felvett hadiárvek névsorát is, melyet lapunk jövő számában közlünk.

Dr. Veress Sándor t. főorvos jelentése szerint a közegészségi állapotok az egész vármegyében annyira kedvezők voltak, hogy pld. hevenyfertőző beteg szeptember hóra egy sem jött át. A vármegyei közkórház felszerelése folyamatban van.

Schuster Olivér kir. pénzügyigazgató bejelentette, hogy az új adótörvények az I. oszt. kereseti adó némely tételeit a községeknek engedvén át, az 1918. évi adókövetéseik már ennek figyelembevételével fognak történni. Szász Lajos főjegyző felszólalására megígérte hogy különös gondot fog fordítani arra, nehogy a községek ezen adónemek után ezentul is pótdadót vessenek ki.

Kohányi Gyula kir. tanfelügyelő jelentése szerint az új tanítók állomásaikat elfoglalták, a helynékül kinevezettek beosztása megtörtént. Szabo György r. k. főesperes szóba hozta a gyergyótölgyesi járásban állítólag fennálló s a törvényhatósági bizottsági ülésen is szellőztetett elhanyagolt tanügyi állapotokat. A kir. tanfelügyelő válaszában a bizottsággal megismertette a való helyzetet, melyet fontosságára való tekintettel szükségesnek látunk a következőkben részletesen közölni: A gyergyótölgyesi járás községei április hó 2 ik felében szabadultak fel az ellenséges megszállás alól, oda a lakosság május hó folyamán tért vissza, úgy hogy gyermekeik előbbi tartózkodási helyükön letették a vizsgálatokat amennyiben módjukban volt iskolába járni. Jelenleg az iskolázás az egész országban meg csak a beiratkozás, illetve az ehhez való előkészület stádiumában van s ennél a gyergyótölgyesi járásban sincs hátrább. Ugyanis Belborban békében volt 3 tanerő, 1 gör. kath. román és 2 állami. Az utóbbi kettő ma is állomáshelyen van s az egyik állami iskolai, valamint a gör. kath. iskolai tanteremben a tanítást megkezdheti, mivel azok olyan állapotban vannak, hogy csekély javítással a mit a tulajdonosok eszközölnék, a tanítás céljaira használhatók. A borszéki állami iskola 4 tantermébe 3 tanító helyben van, ennek butorai is nagyrészt megvannak, itt a tanítás megkezdésének semmi akadályja nincs. Gyergyóbékáson a zsedán-

pataki gör. kath. s a zsedán-teleki állami iskolák helyiségei rendelkezésre állanak, a domuki iskola részére a gondnokság jelentése szerint lehet bérhelyiséget szerezni, azzal a gondnokság már meg is bízott. A három iskola részére két tanító rendelkezésre áll, a harmadik beteg és szabadságot kért, amint helyzetes akad oda is küldeni fog. Legsírmasabbak az állapotok Gyergyótölgyesen, ahol 8 tanterem közül csak egy áll rendelkezésre s így a többibe a nem katonai tanítókat sem lehet visszarendelni, Gyergyóhollón a 2 állami és 1 gör. kath. iskola tanterem közül a két előbbi a béliorhoz hasonló állapotban rendelkezésre áll s a tanítók otthon vannak Butor igaz, Borszékot kivéve, sehol sincs. Azonban a mai nehéz munkaviszonyok folytán azok csakis valamely központi akció útján szerezhetők be, addig intézkedett, hogy helyben barakkok, lövészárkok stb. deszkáiból házilag lócákat és ideiglenes asztalokat állíttassanak elő a gondnokságok s így biztosítsák a tanítást. A jövőre nézve azt az eszmét vetette fel, hogy e járás községeiben szervezve levő s eddig bérhelyiségekben elhelyezve volt a háború folyamán pedig legnagyobb részt elpusztult állami iskolai épületek helyett a vármegyei magánjavak, mint legnagyobb ottani birtokos építessenek egy-egy s terv szerint iskolákat, a melyeket az állam az építési költségek törlesztésére fordítandó bérösszeggel bérbevenne, s az amortizáció lejártá után ingyen használja. A közgazgatási bizottság az eszmét elvileg helyeselte s elhatározta, hogy annak megvalósítására a magánjavak igazgatóságát felkéri.

De Place József vicomte gazd. felügyelő jelentése szerint a rozs és búzatermés igen silány s aig 2—3 mm. holdankint, míg az árpa és zab jó, itt-ott kiváló termést hozott. A múlt ülésen hozzántézett kérdésre felleve beszámol a hadikártérítés fejében kiosztott tehének ügyében követett eljárásáról valamint Orbán János bizottsági tag kérdésére ismertette a tenyészsertések vásárlására és szétosztására általa indított akció eredményét. E szerint ő a kérdéses sertéseket még világra jövetelük idején lekötötte a vármegye részére s azok az élelmezési nehézségek miatt olyan állapotban érkeztek meg, hogy az előirányzott áron nem is voltak értékesíthetők, aminek következtében ő az akcióra saját zsebéből több mint 2000 koronát fizetett rá. A

bizottság a jelentést többek felszólalása után megelégedéssel vette tudomásul.

Végh István József műszaki tanácsos jelentése alapján a bizottság a csikszentgyörgyi községi előjáróság ellen a kavics szállítás körül elkövetett mulasztások miatt fegyelmi eljárást rendelt el.

Az ülés fél 1 órakor ért véget. (ot.)

Népoktatási intézményeink.

Népoktatási intézményeinkről s ezen lap 34. számában megjelent cikkemre a 35-ikben választ kaptam, amelyre annak sorrendje szerint felelek a következőkben:

Cikkem egyáltalán nem volt mérges, miként a válaszban olvasható, de igenis epés hangú maga a válasz és hogy miért, azt találgatni lehet, de megállapítani nem.

Cikkirő ur meglepetését nem értem, amint írja, mert személyes szabadságomhoz tartozó állampolgári jogom, hogy akkor írjak, amikor akarok és olyan témáról, amely tetszik s még abban sem vagyok korlátozva, hogy aláírjam-e cikket: igen, nem s ha igen, ál- vagy valódi névvel eszközöljem-e azt; ami egyébiránt az ügy érdemére semmi befolyással sincs. Különben pedig a kérdések felvetése most igazán aktuális, amikor kormányhatósági megbizottal az élelmezési bizottság dolgozik a város ujjaépítésének tervezetén és nem volt akkor annyira az nézetem szerint, amikor cikkirő ur szerkesztette a „Csiki Lapokat”. Mit vétettem tehát én az ügy vagy bárki ellen is? ha igaz ez a gyakorlati mondás: Mindent a maga idejében tégy!

Két óvodában nem szabad 150 gyermeket foglalkoztatni, mert akkor azok nem óvó-, hanem veszélyhelyek lesznek. 40 gyermek bőven elég egy óvodának, hogy azokat a törvény intenciójának szellemében sikeresen foglalkoztassa. Így tanítják ezt szak tekintélyek után a képzőben is. Minden ettől eltérő állapot magán hordja a kényszerűség bélyegét.

Igenis évtizedes panasz tárgya az iskola elhelyezése, mert zajos helyen áll az iskolaépület, az árnyékszéktől csaknem állandóan bűzösek a folyosók, tantermek és az igazgatói lakás is. Ezen kívül a folyosók szűkek, meredek és annyira léghuzatosak igen gyakran, hogy istenkisértes ott járni különösen kisebb gyermekeknek. A tantermek kettejében különösen a tanév nagyobb részén át az osztály felkeresze nem kap világszűköt. Egy térképet nem lehet célszerűen elhelyezni egyik tanteremben sem. Ajtók, ablakok, padlók rosszak. A kályhák kiégették. A szellőztető-félék a padlóval csaknem egyszintjébe fulba vágott lyukak. Özönlik be rajtuk a hideg, egyéb értelmük nincs. Egyenletes meleg soha sincs a tanterekben. Egyik gyermek kigyúlt arccal ül a kályha közelében, a másik attól távol felborzadt, babórs képpel foglal helyet s jobb elhelyezésre szó sem lehet, nincs út, mód rá.

Az igazgatói lakás annyira ki van téve 10 hónap alatt a folytonos zajnak és e miatt is annyira kényelmetlen, hogy valóságos kinszenvedés benne lakni.

A „CSIKI LAPOK” TÁRCÁJA.

Hannika.

— Elbeszélés. —

(Folytatás).

A radautzi elte kávéházban nagy társaság mulatott együtt. Kisebb-nagyobb csoportokban. Két—három—négy asztal egymás mellett. Fene jókedvük van a fiuknak mindig. Nincs annak különös oka, amikor ismerősök összejönnek, ha jó bor kerül az asztalra: már megvan a széles hangulat, a magyaros nótás duhaj kedv. Ismerős asztalhoz telepedtem. Töltöttek a fiuk. Ittunk.

Katona cigánybanda huzza a szebbnél-szebb, régebbnél-régibb bus magyar nótákat, a patogó csárdásokat. Kinek a vére ne pezsdülne fel a magyar nóta hallatára ez idegen helyen? Mégis: márványasztalok, tükrök, villanfény, pincér, bor, cigány... szinte-szinte otthon vagyunk.

Meleg hangulat szállt lelkembe, de bár öntözgettem magamba a bódító uedvet: a társaság igaz jókedve nem ragadt rám sehogy. Különös voltam. Nem értettem magam. Egyszerre, úgy két óra felé eszembe jutott az autó, amit a cukrászboit előtt láttam. Nem sokára az utcán voltam. Siettem. Kissé talán izgatóttan mentem Hannikáék felé.

A cukrászboit rollói lebecsátva, ám belülről tompa zaj hallatszik ki. Mintha ének, mintha zene is, mintha mulatság volna. Gyorsan bekerültem az udvarra és minden kopogtatás nélkül szinte berontottam az ebédlőbe. Megterített asztal, hosszú üvegek, telt poharak, daloló-nótázó tiszták itt is, de nemcsak magyarok. Négy muzsika. Az egyik muzsikaszt a nagyobbik lánnyal tárgyal a keröveten, egy

tüzértiszt a kicsikével évődik, a többiek egy része a mamának kurizál, akit láthatólag boldogít ez, egy kisebb csoport pedig a poharakat szereti inkább, de tele. Hannika sehol.

Mindezt pillanat alatt láttam. A másik percben rohantam szinte a cigányokon át a vendégszobák felé. Oda, a mienkbe.

Ott voltak. Hannikának csak a feje látszott. Egy muzsika tiszt átölelte éppen, erősen szoritotta magához, megcsókolni akarta tán, de Hannika mintha ellenkezett volna. Mintha kiszabadulni akart volna az ölelő karokból. Ott termettem.

— Uram! bocsánat ha alkalmatlan vagyok. Ön ellenségem, magam ellensége vagyok. Ön a mi földünkön van jelenleg, holott itt semmi keresni valója nincs. E leány nem kívánja Önt, szeretkezése tárgyául más valakit válasszon. És ha valahová tisztetből beengedik, ott lopni ne igyekezzék. Ez aljasság, becstelenség!

— Pardon, Uram! Sem aljas, sem becstelenségem nem vagyok. Ellensége is csak hivatalból, de remélhetőleg nem sokáig. És nekem itt keresni valóm van! És nem vagyok tolvaj!..

— De egyáltalában, hogy merészel Ön így beszélni, amikor kegyelemből lehet itt? Amikor a mi lovagiasságunk engedi Önt ide, hogy lehet Ön ilyen szemtelen és ily magas hangon talán csak még sem illik beszélni? Uram! nálam fegyver van!

— Agyonlöhet. Akkor majd Hannika elmesél mindent. És Ön megbánja majd bűnét. Ám meghallgathat engem is, akkor nem fog ellenségének tekinteni többé. Nem leszek az Ön szemében sem: csábító, erőszakoskodó, aljas és becstelen.

— Hannika? ...

— Pubi, bocsásson meg neki és engedjen meg nekem. Hiszen színtelenül bár, de emlí-

tettem magának őt. Ő megjött. Ő, akit szeretek és aki engem magánál is jobban szeret. Hallgassa meg őt és értsék meg egymást. E maguk jó barátok lesznek.

— Vagy úgy. Bocsánat tehát. Pókai hadnagy vagyok.

— Bogdanoff hadnagy — ütötte össze sarkantyuját a muzsika tiszt.

— Most már a jó uton vagyunk — örvendezett Hannika — mindjárt elbeszél Dragomir magának mindent, de előbb igyunk.

— Talán előbb poharat hozok magamnak szoltam s indultam kifelé.

— Fölösleges — kapaszkodott belém Bogdanoff — három a pohár az asztalon — várjunk ám téged.

— Éreztem, hogy vissza fog jönni. No szervusztok, fiuk! Szervusz Pubi, szervusz Dragomir! Ma jó kedvem van, igyatok!

— Szervusz Hannika, szervusz Dragomir! Mi ugyan ellenségek volnánk, de hagyjuk ezt.

— Nemsokára, holnapra talán már hivatalosan sem leszünk ellenségek. Ha jól érzem, barátok leszünk.

— Hogyan, béke lenne? Honnan hallottad, ki mondta neked?

— Még semmi sem bizonyos. Ám várjuk a legjobbat és igyunk. Igyunk!

Ittunk. És újra ittunk. Szinte kéjelegve élveztük gyöngyét a boroknak. Még a régi békeborok legjavából való volt. Egymásra néztünk és szemünkkel csókoltuk egymást. Tettszert nekem Bogdanoff, de még mindig kétkedtem benne. — És nem voltam tisztában Hannika előbbi viselkedésével. Ha tényleg ő volna az? ... (Folyt. köv.)

Az udvar nagyobb része az iskolaépülettől északra, irtóznak oda menni a gyermekek és a tanyeremből kijöve nem is tanácsos az, kénytelenek az órák között való szüneteket évről-évre az utcán töltetni a járó-kelők nem kis zavarására.

Nincs az épületben a 4 tanterem kívül sem rajz-, kézimunka- vagy toruaterem. E miatt sem a tanteremeket nem lehet a megkívánt módon feldolgozni, sem egyetlen iskolai ünnepélyt méltó módon megtartani. Egyszóval szenved az iskola épületben az igazgatótól kezdve az utolsó gyermekig testileg, lelkileg mindenképpen, még az is, aki csak benne megfordul. Alkalmos bizonyíték erre az a tény, hogy minden tanév folyamán több, kevesebb ideig minden tanító beteg és alig van év, hogy a gyermekek között járványos betegség ne lépjen fel s ennek következtében a tanévet hamarabb ne kelljen befejezni.

Ime a panasz oka s egyben annak indoka, hogy Csikszereának szüksége van egy teljesen modern iskolai épületre.

Tanköteles igaz, hogy 360 van átlagosan de ez a gyakorlatban nem úgy oszlik meg, mint elméletben t. i. 360:5=72 vagy van, mondjuk 300 s ez 5 tanterem annyi mint 60, mert az összes létszámunk több mint fele az I-ső és II-ik osztályra esik s a másik fele rész 1/10-ede meg egész bizonyosan a III-IV, osztályokra, 1/10 rész marad az V-VI. osztályokra, illetve az 5-ik tanteremre, a minek következtében az I-IV. osztályok rendszert zsofoltak. És ennek mi a következménye? Az, hogy a tanterem

szabad ezt tűrni egy vármegye székhelyén? Ha nem, akkor elodázhatatlan a fejlesztés. Ennek pedig előfeltétele az iskolaépület 9 tanteremmel, egy rajz- vagy munkateremmel, egy téli tornahelyiséggel, nem tevéde ki belőle a fürdőszobát sem. Az igazgatói lakást pedig bele ne építsék, hogy naponként legyen néhány csendes órája otthonában az igazgatónak is.

E módozat mellett az I-IV. osztály növendékei nemek szerint is megosztatnának, az V-VI. osztályosok pedig egy csoportot képeznének, tehát továbbra is vegyesek maradnának tekintettel csekély számukra. Ekkép 40-50 tanuló esnék egy tanteremre, annyi tehát, amennyit tanteremháznál irányadó tudósok véleménye szerint oktathat is.

Az építkezés költségei? Hát ez sem olyan fogas kérdés ma itt, mint később. Bőle kell kapcsolni a város ujjaztatási tervzetébe úgy, mint a templomot. Oda kell hatni, hogy a kormány az anyagot és kézimunkaerőt biztosítsa a mindegyik iskolájának épületeire, a pótdát és a város évi hozzájárulását 40 évre engedje át erre a célra. Így olcsóbban fogunk építkezni, mint akár 10 év előtt vagy 5 év után, mert ez az állapot soká nem tarthat.

A körzeti iskolák dolgát pedig úgy értem, hogy tekintettel Taplocza, Zsögöd és a Székut-rész becsatolására, az I-II. osztályos gyermekek ne járjanak messze iskolába, egyelőre közelükbe legyen az ok iskolájuk. Mint III-IV. osztályosok ok is a központ növendékei lennének. Ez tehát nem érinti a ténnyel változó iskola fejlesztési tervzetet, egyáltalán nem s még kevésbé lehet ebből degradálást állapítani meg, azt t. i., hogy teljesen osztott iskolából osztatlanul olajtanék szervezteni különben is a körzeti iskolák részére most csak telket kívántam biztosítani, tekintettel a mostani kisajátítási alkalomra.

A tanoncotthon ügyét egynek tekintem az ipar-ésnevelés kérdésével. Ennek pedig nemzetgazdasági vonatkozásai vannak. Ez okból nem lehet a dolgot felett elisiklani egykönnyen. Az iparos és kereskedő tanoncok nem Csikszereida lakosai közül kerülnek ki, tehát városunk lakosai számával semmi összefüggésben nincs a kérdés. Csikvármegye csiki részeiből kapjuk azokat. Csináljunk csak részükre otthont s mindjárt tapasztalni fogjuk az eredményt. A háború következtében sok jóra való gyermek hagyta félbe iskolai tanulmányait. Jó volna ezt az anyagot kifogni. Torda már megértette e gondolat aldús voltát, szervezi a tanoncotthont.

Wekerle, br. Szerényi azok az egyének a kormányban, akik hamar pénzre váltható szervezetek létrehozására nem fukarok az anyagiakban. A polgári iskola fölé létesítendő tanfolyamokat ilyeneknek képelem el.

Ennélfogva aligha kétséges a melegágy-kérdése ez ügyben még most is, mert az ilyen intézmények másrészt alkalmasok a háború ütötte sebek neggesztésére. Így tudom én a dolgot, habár másképp beismérem, hogy csakugyan keveset tudok.

En nagyon nyugodt vagyok egyéb iránt, sőt a kérdéseket is azért karcolgattam le, mert több oldalról meggyőződtem arról, hogy cikkirő kir. tanfelügyelő ur lelkiismereti kérdést csinál a gondjaira bizott nagyfotosságu teendőkből, gondolván, mint ilyen buzgó tevékenységű irányítója egy egész vármegye népoktatásügyének, tőlem rossz néven sem veheti, ha minden magánérdek kizárásával a köz javára keze alá nyulok. De ime csalódtam, dobbal verébfogónak minősítetttem.

Karcos.

Csikvármegyei Nevelő Munkások Szövetsége

f. hó 11-én Csikszereán a városház nagytermében, Wagner Sándor vezetésével élénk lefolyású gyűlést tartott.

Képviselve volt a gyűlésen vármegyénk minden foku és jellegű iskolája. Jelen volt Kohányi Gyula kir. tanfelügyelő és Ujfalusi Jenő dr. polgármester.

Elnök meggyőzően fejtegette a szövetség mibenlétét és célját. Majd a leghatározottabb módon utasította vissza még csak a feltevését is annak, hogy a szövetség veres nyakendő érdekek szolgálatára létesült volna. Hangsúlyozta: hazafias és vallás-erkölcsös jelben alkotmányos keretek között kíván dolgozni a szövetség tagjai jogos és méltányos érdekeinek kivívásában.

Eppen ezért rendkívüli módon csodálkozik azon, hogy néhányan a kartársak közül buzdóznak a szövetségbe való belépéstől.

A szép stílusával és tartalmas mivoltával mindenkit lebilincselő beszédhez Péter Sándor szólott hozzá, tolmácsolván mindoyájunk egyetértését elnökkel. Majd kitért arra az anyagi sérelemre, mely őket, szentpéteregyházmegyei tanítókat az iskolafentartó részéről érte. Végül kérte elnököt, hogy valóban igen értékes beszédét a lapokban kiadni sziveskedjék.

Az alapszabályok tárgyalása rendjén az előzőleg választott tisztikar csaknem változatlanul maradt. Ugy szintén az országos kongresszusra küldendő képviselők kijelölése is. Az ügyészi tisztségre Pál Gábor dr. felkérése egyhangulag mondatott ki. Az alapszabálytervezetet pedig gyűlés csekély módosítással elfogadta.

A tagok végleges és névszerinti összeírásánál kitűnt, hogy 54 tanítónó s 9 tanár nem sorakozott eddig kibontott zászlónk alá. Figyeljük őket, mert világos: aki nincs velünk, ellenünk van.

Ezzel kapcsolatban Sántha Albert konstaltálja, hogy a gyergyói részek vannak a Szövetségben számbelileg gyengén képviselve, dacára annak, hogy rajta, mint egyesületi elnökön e tekintetben nem mult semmi. Minden egyes kartársat tájékoztatott a Szövetség ügye felől.

Az indítványok sorára kimondatott: a magánórák díja legkevesebb tíz korona. Erkölcsei, becsületbeli kötelessége minden szövetségi tagnak ehhez alkalmazkodni.

Elnök köszönetet mondott polgármesternek ügyünk iránt tanusított érdeklődéséért és a helyiség készséges átengedéséért, mire válaszolva Ujfalusi Jenő dr. kiemeli: készségesen áll a kultúra munkásai rendelkezésére minden tőle telhető módon. Isten áldását kívánja a Szövetség működésére.

Ezek után elnök gyűlést a szokásos formák között bezárta.

K. J.

NYILTÉR. *)

Viszonzalass

tekintetes Balogh Géza bankigazgató urnak, mint a vármegyei közlelmzési számadások felülvizsgálata kiküldött bizottság Elnökének

Helyben.

A folyó évi szeptember hó 3-án kelt s a Csiki Lapok 36-ik számában közölt nyilt válaszát, mely szerint „a 400 vagon tengert illetőleg jegyzőkönyvre adott vallomáomat Alispán urhoz beadott jelentésük teljes egészben és szószertint közölte“, tisztelettel és köszönettel tudomásul veszem.

Én ezt nem tudtam, de nem is tudhattam, mert az eredeti jelntést nem láttam.

Az Alispán ur által velem nyomtatásban közölt jelentésükben azonban — talán véletlen tévedés következtében — nyilatkozatom egyáltalában nincs felvéve. Azért kértem azt nyilvánosan számba.

Most már megnyugodva abban, hogy jelentésük talán csak velem nem közöltetett teljes egészében és szószertint, és meg van adva az alkalom arra, hogy a tekintetes Törvényhatósági Bizottság nyilatkozatomról tudomást szerezzem, vagyok Igazgató urnak zaklatásomért bocsánatot kérve, igaz tisztelője

Csikszereán, 1918. évi szeptember 10-én.

Dájbukát Jakab,
nyug. vm. számvevő.

Csiki Lapok tekintetes Szerkesztőségének Csikszereida.

Szerény személyemet ellenséges csik-karczfalvi szomszédaim egy állítólagos elszólás címén hazaárulás vádjába keverték. Mint ilyen a Csiki Lapok 36-ik

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

számában 539—1918. számú hirdetménynyel a nagyközönség előtt meghurcoltattam. Minthogy azonban a hadosztály bíróság még 1918. évi május hó 14-én Hb. 114. számú jogerős ítélettel felmentett, nyilvánvaló, hogy valamelyes téves körülmény, vagy helytelen elnézés okozta meghurcoltatásomat s ezért mai napon a törtés iránt a lépéseket megtettem.

Különös az, hogy felmentésem után, midőn már az ítélet jogerős volt, vezettek ellenem biztosítási végrehajtást s majdnem négy hónap mulva ezután teritenek a szégyenpadra.

Megnyugtathatom azokat, kik sorsom iránt elfogulatlan igazságérzettel érdeklődtek, hogy Bersán Suba Andrásokkal és más kiszökött hazaáruló oláhokkal egy kategóriába soha sem fogok jutni.

Csik-karczfalván, 1918. évi szeptember hó 13-án.

Mészáros Gergelyné,
földművesnő.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Kanonoki kinövezések.** A király Görög Joakim szentszéki tanácsost, gyergyó-szentmiklósi örm. szertartású plebánost, az erdélyi gyulafehérvári székesegyházi; Boér Arthur nagykaszi esperes-lelkészt pedig a hajdudorogi görög szertartású katolikus székesegyházi káptalan tiszteletbeli kanonokjaivá nevezte ki.

— **A magyar testőrség kapitánya.** A király báró Rohr Ferenc tábornagyot, Csikszereida városának diszpolgárát, a budapesti magyar testőrség kapitányává nevezte ki.

— **Értesítés.** A csikszereida közs. polg. leányiskola igazgatósága értesíti az érdekelt szülőket, hogy miután az iskola épület rendbehozatala — kevés munkaerő mellett — hosszabb időt vesz igénybe, a tanítás október 1-én kezdődik. Az internátusba való felvételre vonatkozólag bővebb felvilágosítást nyújt az igazgatóság.

— **Az Országos Hadigondozóhivatal** Beke Antal csikszereida lakos rokkant cipész részére a törvényhatósági hadigondozó bizottság felterjesztésére egy drb balkaru varrógép beszerzését engedélyezte. — Törvényhatósági hadigondozó bizottságnak a törvényhatósági alap gyarapítására és felügyeletére kiküldött albizottsága, a községi hadigondozó bizottságok meghallgatásával folyó évi szeptember hó 3-án tartott ülésében a következő hadiözegeknek szavazott meg a törvényhatósági hadigondozó alaphól segélyt: Székely Ferencné Csikszentdomokos 300 K, László Mártonné Szépviz 100 K, Domokos Lajosné Tusnád 200 K, Péter Domokosné Csikszentmiklós 100 K, Buslig Todorné Gyergyószentmiklós 100 K.

Kérelem a halászsportot üző urakhoz. Miután a halászati jog bérleti összege igen magas, kérem a halászni és rákászni szerető urakat: sziveskedjenek a bérlethez hozzájárulni, mivel nem nézhetem tovább tétlenül az ingyen való szport-üzést.

Haszonbérli.

— **Felelemlik a hadiárva ideiglenes segélyeket.** A pénzügyminiszter a honvédelmi miniszterrel egyetértőleg 50918. számú rendeletével elrendelte, hogy a háború alatt vagy annak következtében elesett, eltűnt vagy meghalt s a katonaságnál a legénység állományába tartozott magyar állampolgárok gyermekei ideiglenes évi segélze az 1917. évi IX. tc. 6. §-a alapján 1917. október 1 ig visszamenőleg felemeltessék. Az erre vonatkozó intézkedések gyors keresztül vitelét a vármegye főispánja a községi előljárásságnak elrendelte.

— **Hősi halál.** Rancz Ignác csikszereida illetőségi 82-es Székely gyalogezredbeli szakaszvezető, folyó évi augusztus hó 29-én, az olasz harctéren hősi halált halt.

— **Házasság.** Bartos Gyula t. hadnagy folyó évi augusztus hó 20-án eljegyezte Kömény Brigus okl. tanítónót, Kosmáson.

— **Balul kiűtött támadás.** Pál Félix csikjenőfalvi lakos ellen több jenőfalvi szabadságot katoná egy állítólagos megelőzőleg történt verekedés alkalmából bosszút forralt és folyó hó 10-én este viharlángpával és bajonettekkel felszerelve berontottak annak lakásába; a kapun behatoltak, a házajtáját beverték, mire ágyából felugrott Pál Félix fejét ragadva a támadók vezetőjét, Karda Károlyt két vágásra holtra vágta, ki ott az ágy előtt összeesett és szó nélkül meghalt. A többi támadó vitéz, kik állítólag még négyen voltak, futva vitték el az irhát s így megmenekültek a Karda Károlyt ért biztos haláltól. Pál Félixet a csendőrök még azon éjjel tartóztatták, de vizsgálóbíró a jogos önvédelem határozott jelenségei miatt nyomban szabadlábra helyezte. Így kezdődik Jenőfalván az ősi szokás szerint divatozott „Csendélet”.

— **Engedélyezett központi szeszfőzde városunkban.** Megyei gazdasági életünk egy jelentős lépést és haladást tett. A Csikszeredai Takarékpénztár vezérigazgatójának kezdeményezése folytán egy központi szeszfőzde felállítása lett engedélyezve. Az engedélyt ennek felállítására Blum Zsigmond dévai szesznyakereskedő nyerte el, ki a Csikszeredai Takarékpénztárral szerződéses viszonyba lépve, a központi szeszfőzdet a közel jövőben felállítja és üzembe helyezi. A szeszfőzde elsősorban a vármegye területén nagy mennyiségben termő fenyőboróka összegyűjtését és kifőzését tűzte maga elé célul, másodsorban pedig a szilvapalinka főzését. A szeszfőzde felállítása főleg azért bir nagy jelentőséggel, mert a vármegye minden egyes lakosának lehetővé teszi azt, hogy az általa összegyűjtött fenyőborókat könnyű szerrel, közvetlenül a szeszfőzdenél értékesíthesse a napi piaci árak mellett. Így módjában áll mindenkinek a fenyőboróka összegyűjtésével foglalkozni s ezen a címen jelentős anyagi jövedelemre szert tenni. Fenyőboróka szállítására előjegyzéseket bárkitől és bármily mennyiségben elfogad a Csikszeredai Takarékpénztár, ugyancsak nevezett pénztárat készséggel ad meg minden felvilágosítást.

— **A dohány és szivar mennyiség elosztása.** Egyik vidéki lapban olvassuk, hogy a miskolci m. kir. pénzügyigazgató a várost körzetekre osztván, minden tőzsdésnek egy-egy körzetet adott, összeírva egyúttal az egyes körzetekbe tartozó polgárokat is. Jövőben minden tőzsdés csak annyi dohány- és szivaranyagot kap, amennyit körzete szerint igényelhet s a névjegyzékből mindenkor megállapítható lesz, kiosztotta-e az illető kistőzsdés a neki kiszolgáltatott mennyiséget. Becslendő okos intézkedés, mert eddig — tisztelet a kivételeknek — a legnagyobb ellenőrzés mellett sem lehetett megtudni, hova tűntek el a szivar- és dohánycsomagok s örökös kérdőjel maradt a megmagyarázhatatlan dohányszükség. Ezzel meg lehetne akadályozni a napokig tartó hasztalan ácsorgást s azt a lehetetlen helyzetet, hogy asszonyok, lányok veszik meg a dohánymennyiség nagyrészét s cserekereskedésre felhasználva, elviszik a vaját, tejfölt, tojástart. efféléket a piacokon olyanoktól, akik ezeket az élelmiszereket ott pénzért hiába keresik. Ismerve pénzügyigazgatónk agilitását, remélhetjük, hogy hasonló intézkedéshez folyamodik s megszünteti a nálunk is uralkodó ázsiai állapotokat.

— **Szeptember 16-tól újból 11 órakor kell zárni a nyilvános helyiségeket.** Szeptember hó 16-tól kezdve, az összes nyilvános helyiségek, mint vendéglők, korcsmák, italmérők, kávéházak, amennyiben rájuk vonatkozólag a helyi viszonyokhoz képest rövidebb záróra megállapítva nincs, éjjel 11 órakor üzlethelyiségüket bezárni kötelesek.

— **Vasuti és postai lopások.** A mind gyakrabban előforduló vasuti és postai lopások arra indították a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarát, hogy a máv. igazgatóságtól energikus intézkedéseket sürgessen. A máv. igazgatósága a kamara indítványát magáévá tette s a legmesszebbmenő intézkedéseket léptette életbe. Az árak őrzésére katonai őrségek s caendőri különítmények lettek felállítva. Az árut feladó közönség felhívott függő lakatok alkalmazására és a kocsi ajtózáráshoz megfelelő vastagságú vashuzalok alkalmazására.

— **A cipő új ára.** A hivatalos lap vasárnapi száma közli a kereskedelmi miniszter újabb rendelkezését a cipőár szabályozásáról. A rendelkezést az új cipőért és javításért követelhető legdrágább árak kicsinyben való eladásánál a mai naptól kezdve a következők: Egy pár merev fatalpu cipő, bőr- vagy vastalpvédővel, zsiros bőrből (gyártott) 25-30-as 26 K., 31-34-es 30.50 K., 35-41-es 34.50 K., 42-46-os 40 korona; egy pár férfi munkáscipő teljesen bőryanagból (gyártott) zsiros borjubőrből 73.50, tehénbőrből 79, hasíték bőrből 66, női cipő ugyanilyen osztályzattal 66, 70.50, 59 korona; egy pár ugyanaz vagyis üzemek által gyártott férfi cipő az előbbi osztályzattal 82.50, 88, 75, női cipő 75, 78.50, 66.50 korona; egy pár ugyanaz, középüzemek által gyártott férfi cipő 95, 100, 86.50, női cipő 87, 90.50, 79.50 korona; egy pár I. oszt. gyártott férfi fűzőscipő, borju-, box-, sevró- vagy más krémbőrből (magasszáru) 106, (fél) 100, ugyanaz (női) (magasszáru) 103, (fél) 100 korona. gyermekcipő 26-29-es 61, 30-40-es 69.50, 35-39-es 79.50, 82 korona; II. oszt. gyártott férfi (magasszáru) cipő 88.50, (fél) 85, női magas 86, fél 82, gyermekcipő magas, jelzett nagyságcsúszmokban 53.50-58.50, 70.50 korona, félcipő 51, 56.50, 86 korona; III. oszt. gyártott férfi fűzőscipő, magas, szeges 74.50, varrott 83.50 korona, félszeges 71, varrott 80 korona; ugyanolyan női, magas, szeges 73.50, varrott 81, félszeges 68.50, varrott 77.50 korona, gyermekcipő magas jelzett nagyságcsúszmóknál szeges 48, 52.50, 62, varrott 54, 60, 70.50, félszeges 45.50, 50, 58.50, varrott 51.50, 58, 68 korona. A kisiparosok által, mérték után készített cipők ára a következők: egy pár magasszáru szeges férfi cipő I. oszt. 180, II. oszt. 190, III. oszt. 175 korona, félcipő ugyanolyan 205, 185, 170 korona, magasszáru női cipő I. oszt. 205, II. oszt. 185, III. oszt. 170, félcipő ugyanolyan 200, 180, 165; egy pár magasszáru szeges férfi cipő I. oszt. 180, II. oszt. 160, III. oszt. 145, félcipő 155, 140, magasszáru szeges női cipő, 175, 155, 140, félcipő 170, 150, 135 korona; egy pár szegestalpu magasszáru fűzőscipő teljesen bőrből 115, félcipő 110, magasszáru női 115, félcipő 110 korona; ugyanilyen gyermekcipő előbb jelzett nagyságcsúszmóknál 120, 110, 100 korona; egy pár kefenészáru férfi csizma zsiros tehén- vagy borjubőrből 220, ugyanaz hasíték bőrből 190, ugyanaz puhaszáru tehén- vagy borjubőrből 200, hasíték bőrből 170, női csizma zsiros tehénbőrből 170 korona. Cipőjavítás: egy pár férfi, vagy női cipő fejelés és talpalással együtt (szeges) I. oszt. 52, II. oszt. 47, III. oszt. 42, ugyanaz varrott 65, 58, 52; egy pár fiu- vagy leánycipő fejelés talpalással együtt (szeges) 40, 36, 32, ugyanaz varrott 50, 45, 40 korona; gyermekcipő (30-as számnál kisebb) fejelés talpalással együtt 32, 39, 26 korona; egy pár férfi vagy női cipő talpalás szeges 16, 24.40, 12.80, varrott 22, 20, 18, sarokjavítás 6, 5.40, 4.80; fiu- vagy leánycipő talpalás 30-35 számig 12, 10.80, 9.60 korona; egy pár fiu- vagy leánycipő sarokjavítás 30-35 számig, 5, 4.50, 4, gyermekcipő talpalás (30-as számnál kisebb) 10, 9, 8, sarkalás (30-as számnál kisebb) 3.50, 3.20, 2.90 korona, talpfoltozás 2.60, 3.50, 2, 4, férfi- vagy női cipő orrhorítás 16, 11.50, 10.50, fiu- vagy leánycipő orrhorítás 12, 10, 9, gyermekcipő orrhorítás 10, 8 és 7 korona.

— **Az ipar só ára.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara felhívja az érdekeltek figyelmét, hogy az 1918. XIII. tc. gyári és ipari célokra a sótermelési helyeken métermázsánként a tiszta kósó 2 korona 40 fillérért, a főzött só, valamint a tengeri só pedig ennek a jövedék részére való átvétele helyein 5 korona 50 fillérért adandó ki. Továbbá a marhasó alap ára a termelési helyeken mázsánként 10 koronában állapítatik meg.

— **A rokkantak iparos vizsgái.** A kereskedelmi miniszter értesítette a kereskedelmi és iparkamarákat, hogy a háború rokkantjaitól megkívánandó ipari szakképzettség mértékének megállapítása dolgában egységesen intézkedik. A miniszter felhívja a kamarákat, hogy alakítsanak vizsgálóbizottságokat, amelyeknek működését nem kívánja alakíthatóhoz kötni, hanem arra veti a fősúlyt, hogy a bizottságok közvetlenséggel állapítsák meg a vizsgára jelentkező szakmabeli ismeretét és így határozzák meg azt az időt, amelyet a rokkantnak a szakkavagó munkával el kell töltenie még, hogy iparigazolványt kaphasson.

— **Székelyföldi Átmenetgazdasági r. t. megalakulása.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara kezdeményezésére megalakult a Székelyföldi Átmenetgazdasági r. t., amelynek hivatása lesz egyrészt a katonai leserelésnél nélkülözhetővé váló katonai javak, gazdák, iparosok és kereskedők közt elosztása, másrészt általában iparosok és kereskedők anyaggal és áruval ellátása. A részvénytársaság a kamara kerület ipari, kereskedelmi világának, másrészt a gazdatársadalomnak nagy részvételével alakult. A 600.000 koronás részvénytőke magasan tuljegyveztetett. Az első igazgatóság tagjai lettek: Bodor Pál, Bogdán Arthur, Bustya Lajos, Bretter Vilmos, Bürger Albert, Gróf Dégenfeld Kristóf, Fekete Bernát, Gárdos József, Jakab István, Köllő Ignác, Lázár Péter, dr. Marthy Ferenc, Montag Imre, Patrubby Miklós, dr. Rác Lajos, Szalmásy

Gyula, Szöllösi Samu, gróf Teleky Arthur, Toth G. István, Urmánczy Jeromos és Winkler János. Felügyelő bizottsági tagok: gróf Teleky Ádám, Jenőffy Jenő, Mittelmann Ármán, dr. Soós László, dr. Sinkovits Ottó. A részvénytársaság ügyvitelét cégbejegyzése után nyomban megkezdte. Ügyeiben ezideig tájékoztatást az iparkamara nyújt az érdekelteknek.

— **Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter dr. Szarvas János csikszeredai törvényszéki jegyzőt a budapesti büntető bírósághoz helyezte át.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Dobos Mihály csikszentmártoni járásbírói díjnokot a csikszentmártoni kir. járásbíróvához irnokká nevezte ki.

— **A katonai rendőrség nem vizsgálhatja át a polgári utasok podgyászait.** A közlekedési miniszterhez érkező panaszok szerint a vasuti pályaudvarokon nemcsak a katonai egyének, hanem a polgári utasok magukkal vitt podgyászait is megvizsgálja, az abban talált élelmiszereket vagy közszükségleti cikkeket elkobozza, sőt egyes esetekben polgári egyénekkel szemben hivatalos eljárást is alkalmaz. Ennek a visszas állapotnak a megakadályozására a közlekedési miniszter most értesítette a hatóságokat, hogy polgári egyénekkel szemben közszükségleti cikkeket és kézipodgyászban történő szállításának ellenőrzése a katonai rendőrség feladata körébe nem tartozik.

— **A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara közleményei.** A kereskedelemügyi miniszter bőr- és textilipar meghatalmazottja Maly Ferenc dr. min. tanácsos és a melléje beosztott személyzet a kereskedelemügyi minisztérium épületéből átköltöztek a I., Diszter 8. sz. házba.

— **A kereskedelemügyi miniszter bőr- és textilipari meghatalmazottja felhatalmazta a pamutközpontot, hogy a legsürgősebb szükségletek fedezésére lámpabeleket készítsen.** A lámpabél szükséglet ledézésére mindössze 48000 vég fog rendelkezésre állni, melyet a pamutközpont körülbelül szeptember hónap fog forgalomba hozni, azon kereskedők által, kik már békében is lámpabéllel nagyban kereskedtek. Kiskereskedők a megbízott nagykereskedő cégektől kaphatnak lámpabeleket, maximálisan 25-50 véget.

— **A kereskedelemügyi miniszter rendelkezett arról, hogy a gyufa gyártásához szükséges uyersanyagok és félgymányok beszerzése és tagjai közt való felosztása, annak forgalomba hozatalára és kivitelbevitel szabályozására vonatkozó javaslat megteremtése a kereskedelemügyi miniszter utasításainak végrehajtása.**

— **A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a kereskedelemügyi miniszter megbizta az olaj és zsiradékügyi bizottságot (Budapest, V., Vilmos császár-ut 33.) a haborus gazdálkodás következő teendőinek végzésével:**

Ammoniakszóda, kristálysóda, maronátron készletek elosztása;

szállítási igazolványok kiállítását a következő anyagokra; nyersfaggyú 100 kgr.-nál nagyobb tételekben, mindennemű állati és növényi olajok és zsírok keményítve is (a disznózsír és a vaj kivételével);

zsírsavak: mindennemű zsíradékkeverékek és egyéb olajtartalmú anyagok és termékek, amennyiben több mint 10 százalék állati vagy növényi olajat, zsírt vagy zsírsavat tartalmaznak;

Olajfűrészek és oxidált olajok, mindennemű kenőenyv és szinszappanok, piperezsappanok, mosópor és minden szappant tartalmazó termék; gyertya, csontzsír, enyvbőr, gyanta, fenyőszurok, gyantaolaj, kolofonium, terpentín, terpentínolaj, glicerintartalmú fenéklug, glicerinvíz, nyersglicerín, dinanitglicerín.

— **Majláth püspök a fronton.** Gróf Majláth Gusztáv erdélyi püspök Szent István napján az olasz harctéren levő 82-es székelybakák között időzött. A magyarság e nagy ünnepét a püspök bearanyozta azzal, hogy hős fiaikat a harctéren felkereste.

— **Az orosz hadifogságból hazatértek felmentése.** A honvédelmi miniszternek hozzánk is megérkezett körrendelete szerint az orosz hadifogságból visszatért azon egyéneknek, kiket fontos gazdasági érdekből felmentésre javaslatba hoztak és felmentési ügyük még nem nyert elintézését, felmentési kérelmük elintézésének bevarására 8, ill. 12 heti szabadság eltelte után újabb négy heti szabadságmeghosszabbítás, vagy ily tartamú szabadság engedélyezésére javaslatot tehetnek az arra illetékes hatóságok.

— Erdély nem kap közvetlen gyorsvonalat Konstantinápolyba. A Romániával kötött béke után az erdélyi kereskedelmi és iparkamara felterjesztést intéztek a kereskedelmi miniszterhez, hogy Kolozsváron, Tövisen és Brassón át egészen Konstantinápolyig közlekedő expreszt vagy gyorsvonalat rendszeresítsen. Most érkezett le a kamarához a kereskedelmi miniszter válasza. A többi közt ezeket mondja:

— Ez idő szerint Németország és Konstantinápoly között hetenként kétszer Balkánvonalat közlekedik, mely első sorban katonai érdekeket szolgál. E vonatpárnak hetenként kétszer való járása is a jelenlegi szén- és mozdonyhiány mellett nagy terhet ró az államvasutakra. Ennek folytán ilyen hosszú vonalon akár egy új, naponként közlekedő expresz-vonalnak, akár egy új gyorsvonalpárnak bevezetését ez idő szerint kilátásba nem helyezhetem. A kérdést azonban az államvasutak igazgatósága nyilvántartja és a normális állapotok visszatértekor a kérdés tárgyalását újból napirendre fogja tűzni.

— Október elsején új telefon szabályok lépnek életbe. Október 1-én új telefon szabályzat lép életbe, mely 49 szakaszból áll. Az új szabályzat több kisebb változást hoz a telefon használatában. Így például minden előfizető köteles díjmentesen átengedni telefonját közérdekű beszélgetésre. Az orvosok abban a kivételes kedvezményben részesülnek, hogy telefonjukat, ha nem másal közösen bérlik, mérsékelt díjért, korlátozás nélkül használhatják. A szabályzat újból életbe lépteti azt a régi gyakorlatot, hogy telefonon is lehet táviratot feladni. Ezért külön negyven fillért kell fizetni. A telefonállomások tulajdonosai érkező távirataikat telefonon is átvehetik. Ezért 30 fillér pótdíj jár.

— Öt korona lesz a cukor! A kormány a cukorrépa árát ez idén majdnem kétszeresére, 14 koronára felemelte métermázsásként, ennek megfelelően fog alakulni ez idén a cukor ára is. Ez idő szerint tárgyalás folyik a cukorgyárak és a kormány között az ármegállapításról. Ugy halljuk, hogy az ideiglenes cukrot a fogyasztás aligha fogja kilogrammonként 5 koronánál picibbnek kapni.

— Első földgázüzemű gyár Marosvásárhelyen. Marosvásárhelyről jelentik: „Marosvásárhelyi Üvegipar Részvénytársaság” cég alatt, aug. 14-én tartotta alakuló közgyűlését az egyelőre 1.800.000 korona alaptőkével létesített földgázüzemű üveggyár. Az alapítás résztvevői az üveggyár fejlődésének, mely első sorban palack és táblaüveg gyártással fog foglalkozni. A körülbelül 15.000 négyzetöltszögű területen létesülő üveggyár, amely mintegy 700 munkás kezét fog foglalkoztatni, a régi téglagyár telkével átellenben nyer elhelyezést, az építkezés már meg is kezdődött.

— Barbusse: Pokol L'enter című regénye. Henry Barbusse a modern realiztikus francia irodalom egyik leghatalmasabb reprezentánsa. Kinek „Tűz” c. háboruellenes regénye, mellyel a „Kultura” ismertette meg az országot, nagy és szokatlan erejű szenzáció volt. Hallatlan őseréje, brutálisan reális scenarozása és keserű igazmondása eddig nem ismert érzések, gondolatok és lehetőségek nagy perspektíváját nyitották meg az olvasó előtt. A „Kultura” modern artistikus és magasán litterális programjához képest most kibozza Barbusse „L'Enfer” c. regényét „Pokol” cím alatt. A nagy francia írónak már első regénye után egészen specális és szenvedélyes nagy közönsége alakult ki és ennek a közönségnek

a természetes érdeklődését és vágyát kívánja kielégíteni a „Kultura” midőn folytatólagosan hozzá az író még egy hatalmasabb regényét. Hogy milyen súlyt helyezünk a „Tűz” fordítása nivójának művészi magaslaton való fentartására és a francia eredeti nyelv- és stílusbeli szépségeinek hű visszatükrözésére, dokumentálja a fordító neve. A „Pokol”-t a magyar irodalom legelső és legfranciáubb szellemű emberei fordították: Karinthy Frigyes és Kosztolányi Dezső. A „Pokol” valóságos encyklopaediája, gyűjtőhelye a legmélyebb emberi problémáknak és bölcséleti fogalmaknak. A könyv izzik és forr a legnaturalisztikusabb és amellet a legművészebb erotikától. Vad szerelmek tobzódása, testiség orgiája váltakozik benne a Halál és a Szülés, a Betegség és a Gyönyör hatalmas képzeletével. Elemi erejű jelenetek kaleidoszkópja. A lelkes gyűlölködő vitatkozása a haldoklóval, aki halálos ágyán nem akarja elismerni a katolikus szentséget, nem akar gyónni, nem akarja kimondani a Miatyánkot, és a lelkes istenes elvakultságában és szent bősületeiben ököllel kényszeríti a Természet rendjének, az Istennek merész tagadása és szembezállás a Sorssal: Két fiatal gyerek első szerelmétől, érzéki ébredésétől, a házasságtörés vad kéjelgéséig végig játszik a testi szerelem dus skáláján. És legerősebb az irás ott, ahol kitör az íróból a szunnyadó düh — amely már a „Tűz”-ben is forr, — az emberiség butítása, lázítása és pusztítása ellen a mindennek eszközeül a „hagyomány és a haza” fogalmát kiáltja ki. Kitör a nemzeti hősk, a nemzeti dicsőségek, a zászló, a hadsereg ellen és kétségbeesetten kiált a humanizmus, a béke és szeretet után. S mindezek a megrázó erejű témák a legkiáltóbb színekkel és a legmerészebb ecsethordozással kifestve. Ez a könyv világító fény a Ma sötétségében és új Bibliája az új Emberiségnek. A mű bolti ára 14 korona, kapható Vákár L. könyvkereskedésében Csikszereda.

Értesítés.

Van szerencsém az igen tisztelt szülők tudomására hozni, hogy a gimnázium, polgári leányiskola, az elemi iskolák minden osztálya részére a

tankönyvek

már nagyobb részben

megérkeztek.

Mindenkinek saját érdeke, hogy a szükséges iskolai könyveket mielőbb beszeresse, mert azok — tekintettel a mindinkább növekedő anyag- és munkahiányra — csak korlátozott számban kaphatók. Kiváló tisztelettel

Vákár L.

Értesítés!

Székely és Réti erdélyrészi bútorgyár r. t. Marosvásárhelyt, előnyösen ismert cég, intézetünknel

mintaszobákat

helyezett el, melyek minőség és ár tekintetében a legmesszebbmenő igényeket is kielégítik. — A mintaszobák intézetünk külön helyiségében megtekinthetők és megrendelések ugyanitt felvételnek. 6—

Agrár takarékpénztár r. t. fiókja
Csikszereda.

Veszek használt literes, félliteres tintás üveget és korsót.

Vákár L. Csikszereda, Apaffy u. 13.

Egy használt kocsi

és 30-40 szál 10 éves száraz deszka eladó. Értekezni lehet Márton Ferencnével, Csikszentmárton.

Arverési hirdetmény.

Alulirotl Csikszentszentmárton és Csikcsekefalva községek előjárósága közhírré teszi, hogy a tulajdonát képező főszolgabírói magánlakást, amely 3 szoba, konyha, kamra, pince és gazdasági épületekből áll, 6 évre hasznbörbe adja. Kikiáltási ár 800 kor. Arverés 1918. évi szeptember 15 én délelőtt 8 órakor tartatik meg. Részleges árverési föltételek a közjegyzői irodán megtekinthetők.

Csikszentmárton, 1918. évi szeptember hó 5-én.

Gábosz Lajos
körjegyző.

Koncsag Lajos
k. bíró.

Gondos Imre
k. bíró.

Flsz. 577—1918.

Hirdetmény.

A csikszeredai kir. tszék hazaárulás büntette miatt gyanúsított Czárán István csikrakosi lakos elleni bűnygyben a hazaárulónak vagyoni állapotának megállapítása céljából azokat, akik a hazaáruló ellen a bűncselekmény elkövetése előtt követelést vagy egyéb jogot szereztek, arra kötelezi, hogy ezen hirdetésnek a Budapesti Közlönyben történt megjelenésétől számított 3 hónap alatt követelését bejelentse.

Bejelentési kötelezettség alá esnek: a hazaárulót terhelt lejárt vagy lejárandó, peresített vagy csak ezután peresíthető, megítelt, de még nem végrehajtható, továbbá ítélet vagy egyéb közokirat alapján már végrehajtható és esetleg végrehajtás alatt is álló mindazok a magánjogi igények és követelések, melyek az igénylőt a hazaárulóval szemben bármely jogcímen megilletik.

A telekkönyvileg bejegyzett követelések vagy jogok nem esnek bejelentési kötelezettség alá, ha a hitelező vagy igénylő csak abból az ingatlan vagyonból igényel kielégítést, a melyre a követelés vagy jog bekebelezve van.

Aki igényét vagy követelését az előbbi bekezdések ellenére a megszállott határidő alatt be nem jelenti, igényére vagy követelésére nézve a hazaárulónak az államra szálló vagyonából nem követelhet kielégítést, kivéve, ha legkésőbb a vagyonnak az államra szállását kimondó ítélet jogerőre emelkedéséig igényét vagy követelését szabálszerűen bejelenti és kimutatja, hogy a bejelentést hibáján kívül mulasztotta el.

Csikszeredai kir. tszék 1918. évi július hó 21-én.

László Géza s. k.

egyesbíró.

A kiadmány hitelűl:

Botár Károly s. k.

keselő h.

Fedélcserépet, palát, meszet, cementet, gipszet, stucatur nádat, cementcsöveket, kutyűrűket stb., stb., mindenféle építési anyagot állandóan raktáron tartanak azok bármikor kaphatók

Nagymihály Sándor csikszeredai, tusnádi, sepsiszentgyörgyi és kézdí-vásárhelyi építési anyagraktáraiból.

11-

Ha butórokat akar venni ne sajnálja az utat M.-Vásárhelyre és tekintse meg **SZÉKELY és RÉTI**

erdélyrészi butorgyár részvénytársaság kamarai szállítók

BUTORTERMEIT.

Ebédlők, uri és hálószobák, szalonok, vas- és rézbutorok, szőnyegek, függönyök, zongorák, hatalmas választékban, jutányos árak mellett.

41-

Előre lássuk el magunkat szőlőkötöző papirszinnyel.

A folytonos gyártási zavarok a nyersanyag nehéz beszerzése folytán kétséges, hogy a következő szezonban lesz-e egyáltalán szőlőkötöző anyag. Azért ajánljuk kitűnő Raffa-pótló papirszinnyünket. Kapható bármilyen mennyiségben azonnali és későbbi szállítárra.

Papíráruházi és Kereskedelmi Rt.-nél
Budapest, VII., Rákóczi-ut 6. 3-3
Sürgőnycim: Papirtex. — Telefon 83-69.

FAJBOROK

u. m.: rizling, leányka, tramin, bakar, oportó stb. jutányos áron kaphatók bármilyen nagy mennyiségben és kölcsön hordókban. Valamint mindennemű

SZESZESITALOK,

cognac és likör is kicsinyben és nagyban. — A tisztelt vevők becses pártfogását kéri

Neumann Benő Szászrégen.

23-

Frissen érkezett tejoltó (sajtoló)

kivonatok folyadék és poralakban kaphatók Sámson Lajos-cégnél, Székelyudvarhely. 4-6

Eladó birtok!

150 k. hold elsőrendű birtok erdő és legelő használattal, gazdasági épületekkel eladó. — Cim a kiadóhivatalban.

VIZSGÁKRA

a polgári- és középiskola minden osztályából, érettségire, felvételi vizsgákra stb. gyorsan, osztályösszevonással, felelőség mellett készít elő a

Zsoldos tanintézet
Budapest, VII., Dohány-u. 84.
Telefon 32-40.

Csikszeredai pincében beraktározott 1917-ik évi szüretelésű valódi 10 malligandos, szekszárdi uradalmi finom zamatu

BOR

hordóslag nagyobb mennyiségben eladó. — Érdeklődni lehet a „Csiki Lapok” kiadóhivatalában Vákár Lajos urnál.

1-

Frissen érkezett, mézédés

görög dinnye

Kicsinyben és nagyban eladás.

Kapható:

SZABÓ LAJOSNÉ csemegeüzletében
Csikszereda, Apaffy Mihály-u. ca 12. sz.

A Csikvármegyei Központi Szeszfőzde Csikszereda kisebb nagyobb tételekben napi piaci árak mellett bevásárol

fenyőborókat.

Ajánlatok a Csikszeredai Takarékpénztárhoz intézendők, ugyanott személyes jelentkezés esetén az árak, szállítást és átvételt illetőleg készséggel adnak felvilágosítást. 1-

Csikszeredai Takarékpénztár Részvénytársaság.

A m. kir. osztály- sorsjáték főarúsítója.

Üzletköre:

- Pénzbetétek** átvétele betétikönyvecskére és folyószámlára előnyös feltételek mellett.
- Kölcsönök** folyósítása váltóra, kamatos kötelezvényre, törlesztéses (annuitásos) jelzálogkölcsön ingatlanokra 15, 20, 25 évi időtartamra. Kereskedőknek előnyös feltételek mellett áruhitelt nyújt.
- Előlegeket** nyújt értékpapírokra mérsékelt kamat mellett.
- Zálogkölcsönöket** folyósít arany és ezüst tárgyakra.
- Értékpapírok** vétel és eladása mindenkor a pontos napi árfolyamon.
- Tőzsdei megbízások** teljesítése a budapesti értéktőzsdén, a legelőnyösebb feltételek mellett.
- Szelvények** díjmentes beváltása. Üzletfelcinek a 4%-os magyar koronajáradék szelvényeket már 10 nappal az esedékesség előtt beváltja költség levonás nélkül.
- Külföldi pénznemek és érepénzek** vételét — eladását, mint a Devizaközpont bizományosa, mindenkor a pontos napi árfolyamon közvetíti.
- Vagyonkezelés** elvállalja értékpapírok, okiratok megőrzését és szakszerű bankári kezelését, sorsolások ellenőrzését.
- Minden pénzügyi- és tőzsdei** szakkérdésben szívesen és díjtalanul szolgál kimerítő felvilágosítással.

Mint a m. kir. osztálysorsjáték főelárusítója foglalkozik osztálysorsjegyek eladásával.

A magyar hadikölcsön kötvények vételét és eladását előnyös feltételek mellett közvetíti, azokra olcsó kamattal alkalmazásával előleget nyújt, szelvényeit költségmentesen beváltja. 1-